

פרק א': מים וחקלאות

שיקום נחלים הוא מהלך רב־תחומי, ואיכות המים וכמותם הן תנאי יסוד לשיקום האקולוגי ולתועלת הציבור. בנחל ציפורי פחתה הזרימה הטבעית במשך שנים עקב שאיבת מים והטייתם לחקלאות. בשנת 2018 החליטה הממשלה להשיב מים לשבעה נחלים, ובהם ציפורי, לצד הסדרת מקורות מים חלופיים לחקלאי האגן.

נחל ציפורי סבל שנים מאיכות מים ירודה בשל זיהומים מתמשכים, ובהם שפכי חזירות, גלישות ביוב וקולחים ותקלות במערכות שפכים. עם תחילת פרויקט השיקום ערכה רשות הטבע והגנים סקר מקיף, שאיתר ומיפה את מוקדי הזיהום. ממצאי הסקר מופיעים בעמ' 19–23.

תוצאות סקר המזהמים שימשו מפת דרכים בתהליך המתמשך לטיפול בגורמי הזיהום השונים. על התוכנית להשבת המים לנחל ועל ההתמודדות עם גורמי הזיהום ואתגריו תוכלו לקרוא בעמ' 23–25. מהלך תקדימי זה, לשינוי דפוסי ניהול המים באגן שלם, גורר שינוי של הסטטוס קוו בכל הקשור למים, ומציב אתגרים ייחודיים שתוכלו לקרוא עליהם בעמ' 26–27.

לאורך העמק שנחל ציפורי זורם דרכו משגשגת חקלאות, בחלקה אינטנסיבית ובחלקה משפחתית־מסורתית. מלאכת השיקום אינה יכולה להתבצע מבלי להשיג איזון והבנות בין צורכי השיקום האקולוגי של הנחל לבין צורכי החקלאים הנסמכים עליו, ועל כך תוכלו לקרוא בעמ' 27–29.

אחת מנקודות המגע בין איכות המים לחקלאות קשורה לממשק רעיית הבקר לאורך הנחל. על האתגר להסדרת הפעילות החקלאית של רעיית בקר וצאן, כך שתתקיים הרחק מאפיק הנחל, תוכלו לקרוא בעמ' 30–31.

עבודה משותפת עם החקלאים באגן לצד הפעילות המאומצת מול גורמי הממשל השונים לשפר את איכות המים ולהגדיל את כמות המים הזורמים בנחל הן מהמפתחות המרכזיים בדרך לנחל בריא יותר.

חקלאי מעבד את חלקת אדמתו הסמוכה לנחל ציפורי | צילום: דוד סטנהיל / תחרות "עיניים לנחל"